

ולא יטמא אותם כּבּראשׁוֹנָה. כּיּוֹן שְׁחַטָּאוּ בַעֲגֵל, הֵעֲבֵרוּ מֵהֶם כָּל אוֹתוֹן הַדְּרָגוֹת וְהָאוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, וְהֵעֲבֵרָה מֵהֶם חֲגוּרוֹת כְּלֵי הַזֵּיץ שֶׁהִתְעַטְרוּ מֵהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן, וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם הַנְּחֹשׁ הָרַע כְּמִקְדָּם, וּגְרָמוּ מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְאַחַר כֵּךְ מָה כְּתוּב? וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קֶרֶן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

בא וראה, מה כתוב בּראשׁוֹנָה? (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. וְכֹלֶם רָאוּ אֵת הַזֹּהָרִים הַעֲלִיּוֹנִים נְאוֹרִים בְּאַסְפֵּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה, שְׁכָתוּב (שם) וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת. וְעַל הַיָּם הָיוּ רוֹאִים וְלֹא פוֹחֲדִים, שְׁכָתוּב זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ. אַחַר שְׁחַטָּאוּ, פָּנָיו הִסְרִסוּר לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְרְאוֹת. מָה כְּתוּב? וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

ובא ראה, מה כתוב בהם? וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב, שֶׁהֵעֲבֵרוּ מֵהֶם אוֹתָם כְּלֵי זֵיץ שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָהֶם בְּהַר סִינַי, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלַט אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הָרַע. כּיּוֹן שֶׁהֵעֲבֵרוּ מֵהֶם, מָה כְּתוּב? וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחְנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחְנֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הַפְּסוּק הַזֶּה לָזֶה? אֵלֶּא כּיּוֹן שֶׁיִּדְעַע מֹשֶׁה שֶׁהֵעֲבֵרוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתָם כְּלֵי זֵיץ עֲלִיּוֹנִים, אָמַר, הֲרִי וְדָאֵי מִכָּאן וְהִלָּא הַנְּחֹשׁ הָרַע יבא לְדוֹר בְּיַנְיָהֶם. וְאִם יַעֲמֵד הַמִּקְדָּשׁ כָּאֵן בְּיַנְיָהֶם, יִטְמָא. מִיָּד - וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחְנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחְנֶה. מִשׁוּם שֶׁמֹּשֶׁה רָאָה שֶׁהָרִי אֵזוּ יִשְׁלַט הַנְּחֹשׁ הָרַע מָה שְׁלֹא הָיָה מִקְדָּם לְכָן.

וַיִּקְרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד. וְכִי לֹא בְּרֵאשׁוֹנָה אֵהָל מוֹעֵד? אֵלֶּא

קְדִישָׁא, דְּלֹא יְכִיל לְשַׁלְּטָאָה עֲלֵיהּוּ הָאֵי חוּיָא, וְלֹא יִסְאֵב לוֹן כְּדַבְּקְדְּמִיתָא.

כּיּוֹן דְּחִטּוּ בַעֲגֵלָא, אֲתַעְבְּרוּ מִנְיֵיהּ כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין, וְנִהוּרִין עֲלֵאִין, וְאֲתַעְבְּרוּ מִנְיֵיהּ חֲגִירוּ מְזִינִין, דְּאֲתַעְטְרוּ מִשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְאֲמַשִּׁיכוּ עֲלֵיהּוּ חוּיָא בִישָׁא כְּמִלְקְדָמִין, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְלִבְתַּר מָה כְּתוּב. וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת מֹשֶׁה וְהִנֵּה (דף קצ"ג ט"ו ע"א) קֶרֶן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

הא חזי, מה כתיב בְּקִדְּמִיתָא, (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכִלְהוּ חֲמָאן זַהְרִין עֲלֵאִין, אֲתַנְהַרִין בְּאַסְפֵּקְלָרְיָא דְנִהַרָא, דְכְּתִיב, (שמות ט) וְכָל הָעַם רוֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת. וְעַל יָמָא, הוּוּ חֲמָאן וְלֹא דַחְלִין, דְכְּתִיב זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ, לְבַתַּר דְּחִטּוּ, פָּנָיו הִסְרִסוּר לֹא הוּוּ יְכִלֵי לְמַחְמֵי. מָה כְּתִיב, וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

וְהָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב, דְּאֲתַעְבְּרוּ מִנְיֵיהּ, אֵינּוֹן מְזִינִין דְּאֲתַחְבְּרוּ בְּהוּ בְּטוֹרָא דְסִינַי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הַהוּא חוּיָא בִישָׁא, כּיּוֹן דְּאֲתַעְבְּרוּ מִנְיֵיהּ, מָה כְּתִיב, וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחְנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחְנֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי הָאֵי קָרָא לְגַבֵּי הָאֵי. אֵלֶּא, כּיּוֹן דְּיִדְעַע מֹשֶׁה, דְּאֲתַעְבְּרוּ מִנְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל אֵינּוֹן זִינִין עֲלֵאִין, אָמַר, הָא וְדָאֵי מִכָּאן וְלִהְלָאָה, חוּיָא בִישָׁא יִיתִי לְדִיִּירָא בְּיַנְיָהּ, וְאֵי יָקוּם מִקְדָּשָׁא הַכָּא בְּיַנְיָהּ וְיִסְתַּאֲב, מִיָּד וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחְנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחְנֶה. בְּגִין דְּחֲמָא מֹשֶׁה, דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִישָׁא, מָה דְּלֹא הָוָה מִקְדָּמַת דְּנָא.

וַיִּקְרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָוָה בְּקִדְּמִיתָא אֵהָל מוֹעֵד. אֵלֶּא, בְּקִדְּמִיתָא

בְּרֵאשׁוֹנָה אֶהְל סְתָם, וְכַעַת אֶהְל מוֹעֵד. מַה זֶה מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב. רַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מַה מוֹעֵד הוּא יוֹם שֶׁמַּחַת הַלְּבָנָה, שְׁנוֹסְפָה בּו קְדֻשָּׁה, לֹא שׁוֹלֵט בָּהּ פָּגָם, אֲף כִּאֵן קוֹרֵא לָהּ בְּשֵׁם הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שְׁהַרִי הַתְּרַחֵק מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגְּמָה, וְלִכֵּן כְּתוּב וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע - שְׁהַרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הִזֵּה אֶהְל סְתָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה לב) אֶהְל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח, וְעַכְשָׁו אֶהְל מוֹעֵד. בְּרֵאשׁוֹנָה לְתַת רְפוּאוֹת לְעוֹלָם שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם הַמּוֹת - מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֶהְל מוֹעֵד, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. כִּאֵן נִתֵּן בּוֹ זְמַן וַחַיִּים קְצוּבִין לְעוֹלָם. בְּתַחֲלָה לֹא נִפְגָּם - וְעַכְשָׁו נִפְגָּם. בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֵרוֹת וְזוּוּג לְלִבְנָה עִם הַשֶּׁמֶשׁ שְׁלֹא יוֹסְרוּ - עַכְשָׁו אֶהְל מוֹעֵד, זְוּוּגָם מִזְמַן לְזְמַן. וּמִשׁוּם כֶּף, וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד, מַה שְׁלֹא הִיָּה קֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הִזֵּה יוֹשֵׁב לִילָה אֶחָד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ יוֹשְׁבִים לִפְנָיו רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָרִי כְּתוּב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהַר חוֹרֵב, וְאָמְרָנוּ שְׁגִרְמוּ מוֹת עֲלֵיהֶם מֵאוֹתוֹ זְמַן וּמַעֲלָה וְשִׁלַּט בָּהֶם אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ הָרַע שֶׁהוֹסֵר מֵהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה. יִשְׂרָאֵל מִילָא, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹא חָטָא, הָאֵם הוֹסֵר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ כְּלֵי זִין עֲלִיוֹן שֶׁקִּבֵּל עִמָּהֶם בְּהַר סִינַי אוֹ לֹא? אִם תֹּאמַר שְׁלֹא הוֹסֵר מִמֶּנּוּ, אִם כֶּף, אִזּוֹ לְמָה מֵת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי הָאָדָם? וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוֹסֵר מִמֶּנּוּ, לְמָה? וְהָרִי לֹא חָטָא! שְׁהַרִי הוּא הִיָּה עִם מֹשֶׁה בְּשַׁעַת שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר שְׁלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ הַעֲטָרָה בְּהַר סִינַי כְּמוֹ

אֶהְל סְתָם, הַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד. מָאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּדָה דְּסִיְהָרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדֻשָּׁה, לָא שְׁלֵטָא בָּהּ פְּגִימוֹתָא, אוֹף הֵכָא קָרִי לִיָּה בְּשֵׁמָא דָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אַתְרַחִיק מִבִּינֵיהוּ, וְלֹא אַתְפָּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הוּא אֶהְל סְתָם, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (ישעיה לב) אֶהְל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח. וְהַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא, לְמִיָּהב חַיִּין אֲרוּכִין לְעַלְמִין, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאֵן לְהִלָּאָה אֶהְל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי, הַשְׁתָּא, אַתִּיְהִיב בֵּיהּ זְמַנָּא וַחַיִּין קְצוּבִין לְעַלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לֹא אַתְפָּגִים, וְהַשְׁתָּא אַתְפָּגִים. בְּקַדְמִיתָא חֲבֵרוֹתָא וְזוּוּגָא לְסִיְהָרָא בְּשֵׁמָשׁא, דְּלֹא יַעֲדוּן. הַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד, זְוּוּגָא דְּלַהוֹן מִזְמַן לְזְמַן, וּבְגִין כֶּף וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד, מַה דְּלֹא הוּא קוֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא יְתִיב לִילָא חָדָא, וְלַעֲדֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְהוּוּ יְתִיב קָמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהַר חוֹרֵב. וְקִאמְרִינָן דְּגִרְמוּ מוֹתָא עֲלֵיהוּ, מֵהֵוּא זְמַנָּא וְלַעֲדֵילָא, וְשִׁלַּט בְּהוּ הֵוּא חוּיָא בִישָׁא, דְּאֶעֱדִי לִיָּה מִבִּיְהוּ בְּקַדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא חָטָא, אַתְעֲדִי מִבֵּיהּ הֵוּא זִינָא עֲלָאָה דְּקִבִּיל עִמָּהוֹן בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אוֹ לֹא.

אִי תִימָא דְּלֹא אַתְעֲדִי מִבֵּיהּ. אִי הֵכִי, אִמָּאי מִיַּת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי נִשָּׂא. וְאִי תִימָא דְּאֶתְעֲדִי מִבֵּיהּ, אִמָּאי. וְהָא לֹא חָטָא, דְּהָא אִיְהוּ עִם מֹשֶׁה הוּא בְּשַׁעַתָּא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּלֹא קִבִּיל הֵוּא עֲטָרָא בְּטוֹרָא